Цана асобнаго нумэру 5 кап. (10 грошэй).

№ 2.

Вильня, 15 сенцября 1906 г.

Год I.

Наша Доля

першая белоруская газэта для вёсковаго и местоваго рабочаго народу.

ВЫХОДЗИЦЬ РАЗ У ТЫДЗЕНЬ рускими и польскими литэрами.

Адрэс рэдакции и администрации: Вильня, Виленская вулица 32.

Цана: з перасылкаю и дастаукаю да хаты: на 1 год—**3 руб.**, на 6 месяцоу—**1 руб. 50 кап.**, на 3 мес.—**75 кап.**, на 1 мес.—**25 кап.** Без дастауки и перасылки: на 1 год — **2 р. 40 к.**, на 6 мес.—**1 р. 20 к.**, на 3 мэс.—**60 кап.**, на 1 мес. — **20 кап.** За границою: на 1 год—**4 руб.**, на 6 мес.—**2 р.**, на 3 мес.—**1 руб.** Перамена адрэсу—**20 кап.**

АБЪЯУЛЕННЯ прыймаюцця на паследняй страницы па **20 кап.** за липейку пэтиту.

Рукаписы и карэспандэнции, присыланыя у Рэдакцию, мусяць быць чытэльна написаны з фамилею и адрэсомъ таго, хто яе присылае. Адрэсъ тольки для ведама Рэдакции.

Ад Рэдакции.

Уселякіе грошы присыланые у Рэдакцію „Нашае Доли", просим прысылаць канешне на имя Ефстафія Сымоновича.

Пагром.

Пагром! Кольки раз гэта слова далетало да нашых ушоу.

Пагром у Гомелю, у Кишинёви, у Кіеви, у Беластоку, у дзесяци иншых месцох и наканець у Седльцах.

Пагром! Свет добра ведае што значыць гэта слова: у ём морэ крыви, цэлые рэки слёз, сотни забитых и накалечэных, плач удоу и сирот, умираючых з голаду на магилках сваих кармицелёу...

Дзе праляцизь гета слова — кроу стыне у жылах, пракляцце зрываецца з губ абездоленнаго народу, гневом помсты на яго устроицелёу кипяць сэрцы людзёу. Скуль бяруцца гэтые пагромы, якая цёмная сила туманиць людзём вочы, што яны як зверы кидаюцца брат на брата? Ёсць жменька людзёу, катарая баицца народнае свабоды, видзючы у ёй сваго найбольшаго ворога.

Вось гэта жменька ворогу народа и видзиць што народ сильны, што таго и глядзи— прыдзе свабода. Трэба позвадзиць людзёу — хай бъюцца памиж собою, хай у гэтай братней битве трацяць свае силы.

И вот яны цкуюць адзин народ на други, хрысцнян на жыдоу, руских на палякоу, татароу на армяноу. Цэлыми дзесяткамн тысячоу друкуюць паперки у каторых стараюцца пазвадзиць людзёу и паперки гэты разсылаюць серэд цёмнаго народа и слухаюць, што народ скажэ на ихъ писульки. Кали тольки гэтые ядавитые писульки нойдуць послух серэд цёмных мас, гэтые вораги народа прысылаюць сваих подкупленых слуг и абъяуляюць час пагрому. Серэд солдатоу яны так само не забываюць засеяць сваё ядавитое зерне и тые

з дурноты слухаюць рады сваих ворагоу. Хто керуець гэтыми цёмными силами погромщикоу?—згадаць трудна. Адно только ведамо, як гэта разтлумачыу член Гасударственной Думы быущы товарыщ министра унутрэнных дзел, князь Урусоу, камандзер гэты мае послух и памеж часцей палиции, жандарау, казенных даношчыкоу, што мае уласць ён, бо кали часам заступицца за винаватых, то справедливая кара аминае их.

Так жменька людзёу, ворогоу народное свабоды, ужо залило край морам крыви и цяпер зноу есць зерте няроды памиж цёмнаго народа.

Тольки дарэмна праца их: народ патрафиць распазнаць Юдаша ад брата сваго.

Народ пачынае разумець и ядавитае зерне нязгоды ня зыдзе на ниукахъ нашых вёсакъ.

Як мужыку палепшыць сваё жыццё.

Усим добра ведамо, што нима горш жыцця, як мужыцкае жыццё. Працуй цяжка не пакладаючы рук, пакуль маеш хоць крыху силы, и за гэта цярпи голад и холад, жыви у здзеку, паневерцы ды цемноци—во доля мужыка. И працуе мужык, сцяушы зубы, бо ведае, што иначэй чэкае яго галодная смерць. А тым часам бачыць ён, што шмат людзей каля яго жыве бэз уселякой працы у багацтви и збытках, не знае ни гора, ни бед.

И злосць бярэ мужыка: адкуль гэтакая несправедливосць на свеци? Гдзе прычына мужыцкой нядоли?

Дзика пазирае мужык на свет Божы и шукае гэтае прычыны, шукае, гдзе вораг яго. Ведае ён адно: зямли у яго мало; каб неяк пражыць, трэба або узяць у арэнду больш зямли, або исьци на заработки. Куды звернешся? а дарога адна: мусиш исци да пана ды прасиць яго, каб быу ласкау прыняць на службу за парабка або аддаць у арэнду зямли, скольки патрэба. Арэнда вяликая, плациць яе цяжка—заработки надта малые, вось значыць пан винаваты у бядзе мужыка!

Так думае мужык и у цемноци сваёй ня бачыць таго, што паны як паны, але винаваты и сами мужыки. Паны, ведамо, дабиваюцца таго, каб мець як найбольш карысци и даходу з сваей зямли або фабрыки, бо иначэй и быць ня можэ.

Тое самое робиць кожны, тое самое рабиу бы и мужык, калиб дастау стольки зямли, скольки мае пан. Таки ужо цяпер парадак на свеци: хто мае зямлю, або фабрыку, або шмат грошэй, той можэ карыстаць з чужой працы и жыць ничога не робячы. И пакуль гэты парадок будзе трываць, будуць у нас и багатые, и бедные, будуць адны людзи працаваць на других, прадаваць им свае силы рабочые. Але кали работники ды мужыки прадаюць сваю працу надта танна, кали мужыки бяруць ад паноу зямлю у арэнду за надта вяликую плату, то у гэтым яны сами винаваты. Винаваты таму, што кожны дабиваецца тольки сваёй карысци, ня гледзячы на сваих таварышоу працы, у каторых адны справы и адна доля, и не идуць разам, як браты, за лепшэе жыццё, за лепшые варунки працы.

Годзицца, прымером, мужык на работу за парабка. Сямья у яго вяликая—и просиць ён у пана найменш 40 руб., бо иначэй нима як пракармицца. А тым часам прыходзиць други мужык: сямьи у яго нима, адзин ён на свеци, грошэй яму много ня трэба, И вот, ня гледзячы на тое, што яго таварыш застанецца без хлеба, ён згаджаецца служыць за 35 руб. За им прыходзиць трэци—той ещэ адкинуу пяць рублёу и просиць ужо тольки 30 руб. у год. Нима дзива, што пан прымае на службу таго, каторы просиць найменьшу плату; и хтож цяпер винаваты, што плата малая? Пан чы мужыки?

Вось гэтаким парадком мужыки сами паменьшыли плату за работу. Далей—возьмем абработку зямли на палову. И тутака мужыки так само идуць на перэбой: кожны згаджаецца на найгоршые, найцяжэйшые варунки, каб тольки узяць зямлю. А пан—ведамо—вельми рад таму, што добра зарабиу.

А што робяць мужыки, кали бяруць зямлю у аренду? И тут яны цягаюцца меж сабою, каб тольки перэхапиць у другого зямлю. За кавалак зямли, за каторы тры годы таму назад плацили сто рублёу, цяпер даюць две сотни и болей ещэ.

Кожны павинен зразумець, што сами мужыки винаваты у сваёй бедзе, винаваты праз тую неразумную вайну, каторую вядуць меж сабою за зямлю ды за заработки. Штож зрабиць, каб гэтаго не было? А трэба зрабиць тое самое, што зрабили местовые работники.

Ведамо, што у горадзи ни адзин работник не жывець так дрэнна, як мужык у вёсцы. Чамуж гэта так? Може таму, што их гаспадары, фабры-

канты и усслякие местовые багачы—лепшые людзи, як багачы вёсковые?

Заусим не! И у горадзи, як и у вёсцы, гаспадары хочуць мець якнайбольшые даходы и дзеля таго стараюцца заплацiць работникам якнайменш грошэй. Але у горадзи работники разумнейшые ад вёсковых: яны зразумели, што яны тольки тады сила, як идуць усе разам, як браты. Местовые работники усюды пазлучалися у хэуры, у саюзы, разом пачали ваеваць з багачами за свае агульные справы и ужо дабилися большэй платы и каротшаго рабочаго дня.

Чамуж мужыки ня робяць гэтак само? Чы яны не такиеж людзи, як работники? Ужо й у нашым краю пачынающь прачухацца мужыки, пачынаюць разумець, што не вайною меж сабой дабьюцца лепшаго жыцця, а добраю згодой и брацкой любоую. А тож ёсць такие гасударства, гдзе мужыки паспели дабицца такого добраго жыцця, што жыццё нашых мужыкоу здаецца як бы неки цяжки сон. У Англии мужыки кожны дзень ядуць мяса, а парабок дастае такую добрую пэнсию, аб якой наш мужык и ня сниу, мае добрую хату, пекнае ложко, чыстую и добрую апратку, ды ещэ и вучыцца! У иншых краёх мужыки жывуць и ещэ лепей.

А у нас?

И у насъ мужыки могуць дабицца тагож, кали пойдуць па той дарози, па каторой ужо шмат годоу идуць их таварышы па працы у горадзи. Не марнуючы часу павинны и мужыки рабиць свае саюзы так само, як ёсць па гарадох саюзы шэуцоу, крауцоу, сталяроу, ткачоу, друкароу и уселяких иншых работникоу. Такие мужыцкие саюзы павинны моцна злучыць усих мужыкоу дзеля таго, каб абараняць свае агульные справы и палепшыць цяжкую долю мужыкоу.

Як рабиць гэтакие саюзы, напишэм у других нумэрох „Нашой Доли“.

Усяго па троху.

Помоч сямействам запасных. Глауное прауленне местовой гаспадарки абъяуляе, што казна ужо болей ня будзе памагаць сямействам запасных салдатоу, прызваных на службу. Кали гдзе не будзь запасные датуль не вернулися з вайны, их сямействам памагаць павинны местовые прауления.

Крэсцьянски банк у апошни срок за неуплату у час грошэй ставиць на лицытацыю 84 крестьянские гаспадарки, купленые праз гэты банк.

Недауно вышоу указ а прадажы мужыкам 7 мильёноу дзесяцин казённое зямли. Вот газэта „Переломъ“ и зличыла, што казна ад прадажы гэтае зямли палучыць 560 мильёноу рублёу. Кали гэтые грошы размяниць у банку на государственные билеты, то казна заробиць на гэтым 25 мильёноу рублёу. А цяперака даходу з гэтае зямли казна маець што год 6 мильёноу сямсот тысяч рублёу.

У нашым краю казна мае вось скольки зямли:

	Усяго земли дзесяц.	Пад лесом дзесяц.	Прыгодной да гаспадарки и иншэй дзесяц.
У Виленской губ.	315,153	264,886	50,267
„ Ковенской „	193,005	166,195	26,810
„ Гродненск. „	338,445	283,171	55,274
„ Минской „	712,196	469,685	242,511
„ Вицебской „	233,448	169,260	64,188
„ Могилеуск. „	121,135	109,081	12,054

Усяго разом у гэтых шэсци губэрніях да казны належыць лесу 1,462,278 дзесяцин, иншэй зямли 451,104 дзесяцины, а агулом—1,913,382 дзесяцины.

Агульны даход казны у 1904 году з усей гэтай зямли быу 6,156,500 руб., у тым шчоци з лесоу —5,893,259 руб., а з зямли, прыгодной да гаспадарки и иншэй—263,241 руб.

(Kur. Lit.).

Аб Павленкоуских библиотеках.

Просяць нас паведомиць чытацелёу, што цяперяка адкрылася библиотэка (книжница одкуль народ можэ пазычаць книжки) имени Ф. Ф. Павленкова у вёсцы Остромэчье Гродзенской губ. Брэсцскаго павету. Гэтая библиотека заложэна па прыгавору сельскаго обчэства и маець сабе за цэль даць народу можнасць карыстаць з книжокъ и пазычаць их чытаць да хаты ничога за то не плацючы. З сагласу сельскаго обчэства книжки могуць браць чытаць и мужики з иншых суседзких вёсак, пры гэтым ад их можэ брацца, невяличкая плата (на попрауку) кали на тое будзе соглас сельскаго обшчэства, каторое залажыло такую библиотэку. Библиотэка закладаецца за грошы добровольно офярованые не меней 50 рублёу и за грошы записаные тэстамэнтом нябошчыка выдауцы книжок Ф. Ф. Павленкова дзеля чаго и библиотэка носиць прозвищэ „Библиотэка имени Ф. Ф. Павленкова“. Хату для библиотэки даець сельское общество. Усими справами библиотэки заведуе

выборны чэлавек ад таго сельскаго обчэства, каторое написало прыгавор аб аткрыццю библи-библиотэки. Кожнаму чэлавеку патрэбны книжки, але адзин чэлавек не мае грошэй каб купиць усе тые книжки, каторые конешне патрэбны кожнаму дзеля навуки. Але як усё сельское обчэство усею грамадою зложыцца хаця па залотоуцы з хаты каб было хаця 50 рублёу и, написаушы прыгавор аб аткрыцци библиотэки, собраные 50 рублёу пашлець разом с прыгавором да Пецербурга у книгоиздацельство Ф. Ф. Павленкова его душэпрыказчыку г. Яковенко, тады адтуль пришлюць устав библиотэки патрэбный для прэдстауленьня правицельству и книжки для библиотэки.

З Беларуси и Литвы.

Битва каля вёски Будзеуки.

(Слонимскаго павету, Гродзенской губэрнии).

Па прыказу губэрнатора, у двох суседзких вёсках Лухоницы и Будзеуки хацели арыштоваць 7 мужыкоу. Споуниць гэтае прыказано было прыставу 3-го стану Слонимскаго павету. Прыстау паехау у вёску Лухоницы з атрадом палиции. Было 2 пешых, 15 конных стражникоу и 3 уратники. На сам перэд арыштавали Пятра Лотоша з вёски Луконицы. Ад яго хаты атрад палиции падышоу да хаты Винцука и Ивана Махначоу. У гэтым часи весць а прыездзи палиции абляцела усю вёску и мужыки пачали прыгатауляцца, каб адабраць ад палиции сваих суседоу.—Абачыушы што народ разрухауся, палиция, забраушы Лотоша и раней арыштованнаго мужыка з вёски Лысково, Прокоповича, пакеравалася на вёску Будзеуки, гдзе думала арыштаваць двох братоу, Людвика и Александра Латошэй. Падходзючы да вёски Будзеуки прыстау пакинуу двох арыштованных недалёка вёски пад канвоем 2 стражникоу, а сам с атрадом пакеравауся да вёски, каб арыштаваць мужыкоу. У гэтым часи з вёски Луконицы падышли людзи з калами и каменнями и сунулись да палиции. Палиция пачала стрэляць у народ са стрэльб и рэвольвэроу.

Мужыки кинулись пад хаты и аттуль были чутны выстрэлы з рэвольвэроу у палицию. Тады часць палицэйских накинулась з шаблями на народ. Мужыки разбежалися па лясох. Палиции удалося схапиць тольки дзве бабы и мужыка Михала Лотоша, каторы з калом у руках адзин усё ещэ ваевау з атрадом палиции.

Чым гэта кончылося—весци пакуль што нима.

(Страна).

Брэсцски павет. Пры выборах да земельных камитэтоу мужыки кажуць, што ниякой згоды памиж мужыками и памещыками ня будзе, и што выбраные ад мужыкоу дэпутаты будуць крэпка бараниць мужыцкае справы, а на сам перэд чэкаць Гасударственнай Думы.

— Мужыки спалили тры скирты сена у земскаго начальника Маслова, каторы арыштавау выбранаго ад мужыкоу у быущую Думу дэпутата Кондрашчука.

(Kurjer Litewski).

Чэчэрск (Могилёуской губ.).

У гэтых днях да вёски Литчыхи приехау нейки незнаёмы хлопец, скликау мужыкоу и пачау намауляць их, каб не давали запасных и не плацили падаткоу. Палицэйские стражники пад камандай уратника хацели арыштоваць яго, але мужыки на тое не пазволили. Памиж мужиками и стражниками началася битва. Мужыки асилили палицию, а тым часэм агитатор уцёк.

(Kurjer Litewski).

Чаусы (Могилёуской губ.

Недауно да вёски Рудомо прыехау спрауник са стражниками, каб зрабиць обыск. Адзин з памиж мужыкоу запытауся у спрауника: „Чаго шукаеце у мяне? ци я што украу? прызнаюся да адной тольки вины—умею чытаць и писаць“. Спрауник зразумеу, што мужык здзекуецца над им и прыказау арыштаваць гэтаго мужыка, але зараз забралася грамада людзёу и не пазволила на тое. Спрауник з сваими стражниками пашли вон.

(Kurjer Litewski).

З Лидзкаго павету.

З пад Василишэк.

Не так дауно заарэштавали у нас Каспровича, маладога хлопца, сына пасэсара. На сам перэд прыстау са стражниками прыехали трасьци яго хату. Шукали, шукали, перэтрасли усе куты, а таки ничога не знайшли и паехали. Праз два ци тры дни пасля таго зноу наехала уся каманда, зноу шукали, зноу трасли усе куты, зноу не знайшли ничога, а Каспровича таки забрали, завязли у Василишки, а адтуль на заутра адправили у Лиду, гдзе и сидзиць ён у вастрози па дзись дзень.

За што яго забрали?—Трудна згадаць. Кажуць людзи, што быу данос на яго. Даношчыком называюць близкаго суседа, каторы праз злосць нагаварыу перад прыставом нябывалые рэчы на Каспровича.

Дзвинск.

Быу тутака прыстау 1-й палицейскай часци някий Бульёнко, ещэ вельми малады чэлавек, але ведамо было, што надта стараўся пры обысках. Недауно аказалося, што ён украу 500 рублёу. Хаця за гэта зладзейства Бульёнко и атказали службу памочника прыстава, затое зараз дастау ён месцэ у губэрнским прауленни.

(Сѣв.-Зап. Гол.)

Па Расеи.

Саюз кародных вучыцелёу. З таго часу, як началося учэнне, у саюзи народных вучыцелеу зноу закипела работа. Прауленне саюзу у Пецербургу завалена прозьбами ад сваих сябрукоу. У большэй часци гэтых прашэнёу народные вучыцели, страциушые сваи месцы, просяць аб защчыци их прад судом и у рожных канцэлярьях. Прауленне шукае цяпер работы для сваих абяздоленных таварышоу. Гаруе цяпер шмат сямей народных вучицелёу, гатовых узяць якую небудзь работу. У Пецябургу цяпер идзець работа каля устройства „пауночнаго аддзела“ саюза вучыцелёу. У гэты аддзел войдуць вучыцели суседних з Пецебурскай губерніёу у тым шчоци каля 600 народных вучыцелёу города Пецербурга и цаветоу.

Трэпоу памёр. Трэпоу, ганарал, каторы у прошлым годзи у акцябры дау прыказ, каб патроноу не шкадаваць и з пустых нэ стрэляць, памёр.

Спершу гаварыли, што у ганарала сэрцэ разарвалася. А цяпер ходзяць слухи, што не сваёю смерцью памёр Трэпоу.

У Новоузинском павеци мужыки на сельском сходзи пастанавили прагнаць стражникоу з свайго села и назначыли двацаць пяць рублёу штрафу для кожнаго гаспадара, каторы пасмее прыняць стражникоу на кватэру або у стоянку. У кольки дзён пасля прыговору прыехау земски начальник Кашкороу и объявиу, што ён по прыказу Самарскаго губэрнатора ня будзе выдаваць магазыннаго збожа сельскому обчэству села Перэкопнаго, аж пакуль яны не назавуць яму правадыроу гэтаго прыгавору

Мужыки не маюць чаго есци, некаторые пачали хварэць з голаду, але цвёрда и адпорна трымаюцца прэд земскимъ и ни аднаго яцэ суседа не здрадзили,

(Сев. Зап. Гол.).

Казань. Недалечка ад Уржума Вятской губ. у вёсцы Зайцэво, мужыки адказалися плациць падатки. Прыехау спрауник са стражниками и пачоу забирацъ (конфисковаць) их дабро. Мужыки паслали да вёски Большэшырынска своих людзёу, каб уведамиць об гэтым сваих суседау. Пасланцы забрали у Большэшырынску кале 2000 народу и пашли адбирацъ ад палици сваё дабро. Стражники абачыушы грамаду людзёу пачали уцякаць. Мужыки адабрали сваё дабро, а спрауника арыштовали и пасадзили у лазню и там трымали яго, пакуль ня заплациу им за папсаваные самавары.

Гуторки аб гаспадарцы

Сонцэ навуки скрось хмары цёмные
Прагляне ясна над нашай ниваю
И будущь жыци дзэтки патомные
Добраю долею, долей шчасливаю.

Янка Лучына.

Доугими вузкими гонями раскинулись ва усе стораны мужыцкие шнуры: у вадну сторану жытни палетак, у другую—ярынны, у трэцю папар. Чы не пайсци прыглядзецца, яким ураджаем наградзила у сёлетним гаду маць земля мужыка за яго цяжкую крывавую працу; чы зможэ ён з гэтаго ураджаю прахарчэваць сябе, сямью сваю и сваю скацинку?—А працавау ён цяжка ад самой вясны да позняй восени, уставау чуць свет, клауся познай ночкаю, а увесь дзень чы то з сахою у поли чы з касой на сенажаци биуся и гаравау дзеля лепшаго ураджаю, Не пашанцило яму и у сёлетним гаду: з восени жыта таки добра зелянела, тольки з вясны чы прамёрзла яно, чы можэ пад снегам адапрэла—а вышла яно нияк нецекавае, якбы соннае. И ледзь прыгрэла сонцэ, а ужо абсела яго уселякая трава,—и стаиць яно цяпер низкое, з пустыми коласами, рэдкое як тые шчасливые дни у мужыцкай доли . . .

З ярыной ещэ горш; хоць и пад дождж пасеяу яе мужык, и земля добра падапрэла, тольки чуць вышла яна з зямли—пажауцела, пасохла не дацягнуушы да коласа; прапау навэт и той гной, што

пад пасцилку падаслау мужык пад ячмень. А праскацину нима што и гаварыць: праз цэлую вясну тауклась яна па голаму папары и так замарнела, што и не адкормиш яе ни на ржанишчы, ни на аусянишчы. И чэшэцца мужык, и думае, чаму гэтак вышла? И крыуда яму, и руки ападаюць, и рады ниякой даць сабе ня можэ,—и думае ён сабе: а скуль земля можэ радзиць, кали гною нима?—А гною нима, бо скацины нима чым пракармиць: сенажаци ня родзяць, каничыны не пасееш, бо зямли нехват, бо уся яна у шнурах; трэба было-бы з ярыны адабраць, а яе и так небагата. Успаминае мужык, як гэта бацьки казали, што на гэтых самых шнурах, ещэ як воля вышла, ня тольки жыта як сцяна стаяла, а и пшаница, и ячмень радзилися. И здавалася тады мужыком, што гэта надта разумная выдумка нарэзаць зямлю у шнурах, каб тольки з пашэю шырэй; тольки цяпер, як цеснота у вёсках настала, дык схапиуся мужык, што дзеля гэтаго розуму трэця часць зямли год годам пад папаром гуляе, а у других, у шляхты ды у инших батракоу, гдзе земля у адным кавалку кругом хаты, там гаспадар яго чы пад каничыну, чы пад гарох пусциць, и родзиць ня горш, и корму спарней.

Во гэтая шнуровая трохполёука—гэта першая и найгоршая беда мужыцкой гаспадарки. И парадзиць ёй трудно: хиба згаварыцца усим мужыком у вёсцы, каб зямлю наново пярэдзелиць, каб яе парэзаць так, каб кожны меу у вадным кавалку усю сваю зямлю, а ня тое, што раскинутую па цэлым свеци. Мы радзим зрабиць гэта мужыкомъ, бо ведаем добра, што з гэтым шмат выгадней и багацей у вёсках будзе, тольки сами разумеем, што гэта без помочы правицельства мужык сам зрабиць ня зможэ. Каб гэтаки перадзел зрабиць, трэба перш наперш силу мець, каб мало што не усю вёску перабудаваць, а пасля трэба глядзець, чы будзе на гэтых новых месцох вада близка, чы прыпадзе гнойны кавалак пад агароды—а цяпер так усё близка здаецца, ведама—абжылися. Трэба тольки мужыком дабивацца, каб правицельство памагло им зрабиць гэты перадзел. За гэтые падатки, што правицельство збирае з мужыкоу, яно павинно им памоч, бо народ плациць грошы на праудзивые народные патрэбы.

А тым часом пры уселяких раздзелах и купляючы зямлю трэба мяркаваць так, каб у адным кавалку больш зямли выпадала. Нима што гнацца за тым, што там у канцы негдзе пад сенажацью зямля крышку чарнейша, кали дзеля таго трэба усё на шнуры парэзаць: усё роуно збярэце з той зямли два чы тры лепшые ураджаи, а як гною не давязеце, то так само радзиць перастане.

Есцяка ещэ и другая, можэ навэт горшая беда и прычына неураджаю у вёсковой гаспадарцы. Гэта тое, што мужык да гэтай пары гаспадарыць так само, як гаспадарыли яго дзяды и прадзеды, кали зямли у их было больш, а не научыу яго нихто, як гаспадарыць, каб аддаваць зямли тое, што ад ёй выбирае з ураджаем. Не научыу нихто цёмнаго мужыка, як жывець кожнае збожэ, як яно кормицца и расце. Кали зразумее гэта мужык, то будзе ужо ведаць, што трэба рабиць, каб мець добры ураджай, каб не галадаць на сваёй гаспадарцы так, як цяпер. Аб гэтым пагаворым ещэ у других нумэрохъ нашае газэты.

Антось Асина.

Слабо́да.

На сваём сметнику, кажуць, и певень гаспадар. А у сваём стани и прыстау цар.

Жыу той прыстау у Игумяни. Нягодны, сярдзиты, як звер. Дачууся ён, што у вадной вёсцы у мужыка ёсць стрэльба.

Якая там стрэльба? Божа ты злитуйся! Яе, па праудзи сказаць, сме́шна и называць стрэльбаю.

На рули—грази на цэлы палец; брамка с сабачку нябощыцы пани Калиноускай. Замиж штэнфэля—арэхава палка. Звязана лыкам и дротам. Старая стрэльба. Щэ можа швэд згубiу яе тут трыста годоу таму назад. А мужыку добра было пастрашыць часам воука зимою, або на начлег узяць.

Едзе цэлы абоз палиции: прыстау, два вурадники, стражникоу з двацаць; са стрэльбами, шаблями, нагайками.

И куды едуць? Адбираць у мужыка стрэльбу.

Прауда, наш Сымон Таукач гаварыу, што мужык той быу чуць ни сацыалист: панскую кабылу назвау брыдка и земскаго кались дурнем злаяу прад соцким.

Акружыла палиция хату. Кале акна—па стражнику. Сам прыстау з вурадниками и стражниками входзяць у хату.

— Где ружьё? Падавай яго сюда, мерзавец! Крычыць начальства и нагами тупае.

— Якое там, паночку, ружьё? адно тьфу—ничога болей. Паказаць брыдка.

— Не разсуждаць, дурак!

— Не крычыце, паночку. Вун дзеци перэпалохалися, плачуць.

— А тебе кто разрешил их..?!

Мужык аж рот разявіу: николи ён ня чуу, каб на гэта трэба было браць разрашенне у палиции.

Арыштовали мужыка и стрэльбу забрали.

Потым ужо, як выпусцили, смеяуся Кандрат:

— Да чаго мы, браткó, дожылися! На дзеци билет трэба браць.

От хиба слабода, дык слабода!

Дзяцька Карусь.

Асенни вечар.

Вые бура. Лѣс гамониць,
Як на сходзи дзе народ.
Вецер хмары так и гониць.
Дошч и град и ганелёд.
На каминку корч пылое
Кале печи дзет сядзиц;
Бацька лапци папрауляе,
Маци нитки села виць.
Вецер вые, не сцихае,
Дзика у комини шумиць;
То заплачэ, заспевае,
То па стреси прабяжиць.
Циха у хаци. Сэрца ные
Дущу страх апанавау...
Чамуж вецер думки злые!
У душу ты мою нагнау!

Якуб Колас.

Вецер

Гудзиць у поунач сосны ломиць
И плачэць вецер у бары
И белы снег да неба гониць
Чамуж так вецер плачэш ты?

Ахъ плачу я, што ноц бяз сонца
Нигдзе дароги не знайду
И так кидаюся бяз конца,
Ня знаю сам куды лячу.

У грудзях балиць и сэрцэ млее
И так маркотна на душы
Калиж дзянёк нам заяснее;
Чаму так сэрцэ млееш ты?

Дзяцька Пранук.

Ад Рэдакціи.

Першы нумэр «Нашае Доли» па прыказу Виленскаго губэрнатора палиция конфискавала. Разышлася тольки палавина—пяць тысячоу, а пяць тысячоу палиция забрала, так што ничого схаваць не удалося, и дзеля таго высылаць першы нумэр никому ня можем.

Просим у сих нашых чытацелёу писаць да нас, писаць аб усём, што дзеецца аб крыудаз сваих и радосьцях, хто як умее. Кали патрэбна будзе каму якая парада—пытайцеся—адкажэмо· Ведайце добра, што «Наша Доля»—газета вёсковых людзёу.

Прысылаючы грошы просим писаць, якое выданне «Нашае Доли» присылаць: чы друкаваное рускими литэрами, чы польскими.

Адресоваць грошы трэба канешне так: Вильня, Рэдакция «Нашае Доли», Ефстафію Сымоновичу. Хто хочэ палучаць газэту, нехай паспишае з прысылкаю грошэй.

Рэдактор-выдауца **Иван Тукеркес.**

АБЪЯУЛЕННЯ:

Беларуская Выдауницкая суполка „Загляне сонцэ и у наше ваконцэ“

радзиць усим купляць книги:

Biełaruski lementar, abo pieršaja nawuka čytannia . . . . cena 6 k.
Беларуски лементар, або першая навука чытання . . . . ц. 6 к.
Pieršaje čytannie dla dzietak biełarusoú cena 6 k.

Першае чытанне для дзетак беларусоу цэна 6 к.
Вязанка Янки Лучыны (Ивана Неслухоускаго . . . . цэна 4 к.
Казки Выдау А. К. . . . . . . цэна 6 к.

Беларуские почтовые писульки:

Ščorsuny u letko, Ščorsuny u zimku; Prancišek Bohušewič (Maciej Buračok) Pieśniar Biełaruski; Wincuk Marcinkiewič—pieśniar Biełaruski; Mužyki spad Puchawič; Toržyšče u Puchowičach; Dzieučaty spad Słucka; Parabkawa dwornaja chata; Dudar Biełaruski; Janka Łučyna (Iwan Niesłouchouski), pieśniar Biełaruski; Wiaskowaja baba s Trybuškou; Dom Tadeuša Kościuški u Merečouščyni, cena kožnoje pisulki 5 kap.

Усё гета можна купляць у глауным складзе *у Пецярбургу, Василёу востроу, 4 линя № 45, кв. 16* и усюды у великшых книгарнях.

Хто купляе у глауным складзе ня менш як за поу рубля, той ня плациць за праслание почтаю.

Малые грошы можна высылаць почтовыми марками.

„ЕСНО“

pismo tygodniowe poświęcone sprawam klosy robotniczej na Litwie wychodzi w języku polskim.

Adres Redakcyi i administracji:

— Wilno, ulica S-to Jerska 39 m. 6. —

Cena z przesyłką lub z dostawą do domu półrocznie 1 rb. 50 k., miesięcznie 25 k., bez dostawy do domu (odbierając w Administracji pisma) półrocznie 1 r. 20 k., miesięcznie 20 k.

Zmiana adresu 20 kop.

НОВООТКРЫТАЯ ТИПОГРАФІЯ

„Артель Печатнаго Дѣла“,

ВИЛЬНА, на углу Большой и Рудницкой ул., въ д. Залкинда,

принимаетъ всевозможные заказы

на всѣхъ европейск. языкахъ.

Участники артели—исключительно рабочіе-спеціалисты, занимавшіеся до открытія онаго дѣла въ разныхъ лучшихъ типографіяхъ.

Заказы выполняются **скоро, изящно и аккуратно.**

Иногородніе заказы высылаются наложеннымъ платежомъ.

ЛИТОУСКАЯ КНИГАРНЯ

М. ПЯСЭЦКОЙ-ШЛЯПЭЛИС

Вильня, Доминиканская вул., 13.

Прадае и на жаданне кожнаго высылае такие беларуские нижки:

Элементар—(буквар) 6 к.	Смык Беларуски 20 кап. (польскими литэрами)
Першае чытане 6 „	Скрыпка Беларуск. 6 к. (польскими литэрами).
Казки . . . . . . 6 „	Што такое свабода 3 к.
Вязанка . . . . . 4 „	
Песни . . . . . . 10 „	

Прадае и высылае рожные беларуские, литоуские и др. пачтовые писулки.

Хто хочэ палучыць яких книжок ци писулек, просяць грошы за книжки и за перасылку и написаць якие хочэ палучиць книжки, и якими литерами: польскими чы рускими.

Там же прадаюцца и высылаюцца усеякие **Литоуские книжки,** *примаецца падписка на газэту «Наша Доля», на усе литоуские газэты, на польскую газэту «Echo» и усих гетых газэт прадаюцца особые нумэры.*

Список Литоускихъ книжок высылаецца на жаданне кожнаго.

— **Перекупщикам уступляюцца %%.** —

Типографія «**Артель Печатнаго Дѣла**», Вильна, уг. Большой и Рудницкой ул., д. Залкинда.